

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Kungl. Hofboktr.

N:r 1 (524)

Fredagen den 7 januari 1898.

11:te årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:— Iduns Modet., månadsuppl. > 3:— Barngarderoben > 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	Annonnspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad.

Anna Hierta-Retzius.

Bland de många jubiléer, som nyssförflutna år kunnat firas, fanns äfven ett, som i minnet återkallade ett nytt uppslag i barnundervisningen i vårt land. Detta minne firades ej med braskande festligheter, men gick ej därför spårlöst förbi. Dess ädla innebörd — en i ordets bästa mening *praktisk* verksamhet i människokärlekens tjänst — vardt varmt framhållet, och i en särskildt utgifven prydlig publikation hugfästes det ytterligare för kommande tider. Då denna publikations författarinna tillika är den förnämsta främjarinnan af *arbetsstugeverksamheten* i vårt land, har »Idun» ansett lämpligt att öppna sin nya årgång med bilden af en kvinna, som här verkat ett så godt verk och som för öfrigt knutit sitt namn vid flere viktiga reformer så väl på undervisningens område som rörande kvinnans ställning i vårt land.

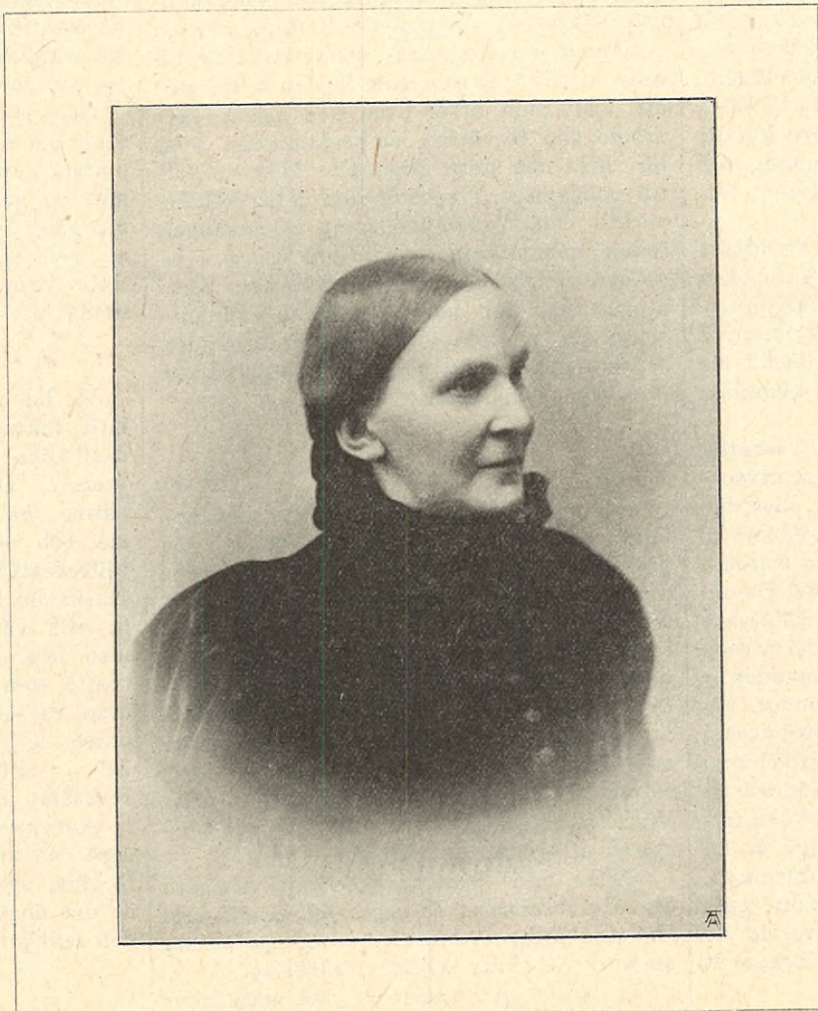
* * *

Att Lars Johan Hiertas dotter skulle intressera sig för allmänna angelägenheter och framför allt för samhällets utveckling i en sundt reformatorisk anda, låg så att säga i sakens natur. I hemmet fick hon ej blott åtnjuta den sorgfälligaste uppfostran; i detta hem, där samhällsproblemen och undervisningsfrågorna ständigt diskuterades och där bland andra Siljeström och Cronstrand, Richert, Bergfalk, Thomander och Anders Fryxell voro ofta återkommande gäster, fingo hennes tankar och håg redan från barndomen riktning åt sam-

hällsnyttiga frågor. Längre fram fick hon desslikes tillfälle att under långvariga uppehåll i England, Frankrike, Tyskland och Italien stifta bekantskap med åtskilliga af samtidens förnämsta personligheter på uppfostringsväsendets och de sociala vetenskapernas område — i Frankrike bland andra med madame Pape Carpentier, Legouvé, Laboulaye, Lanfrey, Pressensé, Bersier; i England med Mathew Arnold, med reformatrisen af de engelska högre flickskolorna miss Frances Buss och grundarinnan af det första engelska kvinnliga universitetet Emily Davis, den första kvinnliga läkaren mrs Garret Anderson, med Octavia Hill m. fl., i Belgien med Laveleye, i Danmark med folkhögskolornas stiftare N. F. S. Grundtvig. Härunder stärktes och mögnade alltmer hennes håg och insikter för den verksamhet på olika områden, hvaråt hon under många år ägnat sin sträfvan.

Denna sträfvan har i främsta rummet riktats på höjandet af *den svenska kvinnans uppfostran, högre bildning och rättsliga ställning i samhället* äfvensom på *barnundervisningens reformerande i praktisk riktning och samskolesakens genomförande i vårt land.*

Med bistånd af P. A. Siljeström, R. von Koch m. fl. anordnade fröken Anna Hierta under 1860-talet flere offentliga diskussionsmöten, där man överlade om reformer i undervisningen, dels med hänsyn till barnens öfversträngning i skolorna, dels ock till religionsundervisningen. Vid

Vädlig är färden på tidens flod,
Den pröfvar din tanke, din kraft och ditt mod.

Väl dig, om du tidigt på varningen hör
Af döden ur djupet därnedanför.

A. A. Grafström.

ett af dessa möten föreslog och förordade fröken Hierta införandet af undervisning i *hälsolära*, ett förslag, som då väckte stort motstånd. En af de frågor, som lifigast debatterades vid dessa sammankomster, var samskoleidén, för hvars genomförande, förutom fröken Hierta, framför andra P. A. Siljeström kämpade på ett synnerligen talangfullt sätt mot dåtidens pedagoger.

Fröken Hierta sökte likväl äfven på flere sätt *praktiskt* verka för dessa reformer.

I början af 1870-talet utfäste hon efter hvarandra tvänne pris, dels angående »orsakerna till den tilltagande sjukligheten hos de unga kvinnorna», dels angående »flickors uppfostran» och »bästa organisationen af flickskolor». Genom dessa täflingar framkallades åtskilliga förtjänstfulla utredningar och skrifter, som torde ha ägt en i ej ringa mån väckande verkan.

Tillsammans med hrr Richert von Koch, Gustaf Laurin och prof. L. M. Törngren upprättade och organiserade fröken Anna Hierta under sitt ekonomiska ansvar år 1876 *Praktiska arbetsskolan för ungdom*, hvars program var samskoleundervisning samt undervisning i slöjder och andra praktiska arbeten. Såsom föreståndare för denna i sitt slag banbrytande skola engagerades hr K. L. Palmgren, hvilken följande år öfvertog skolan i eget namn.

Redan år 1864 hade fröken Hierta anordnat den s. k. *Torsdagsskolan*, som under hennes ledning pågick i tio år, och i hvilken årligen ett 70-tal tjänarinnor samt flickor, som afgått från folkskolan, fingo kostnadsfri undervisning i räkning, skrifning, rättstafning och geografi. Under samma tid anordnade hon i Klara gamla skolhus den första *stopp- och lappskolan* i Stockholm, hvori hon jämte ett antal andra frivilliga lärarinnor ur hufvudstadens bättre lottade familjer under åtskilliga år i lappning och lagning undervisade barn från stadens fattigaste hem.

Ur samma varmhjärtade begär att hjälpa mindre lyckligt lottade medsystrar gaf fröken Hierta år 1870 initiativet till den försäljningsaffär, som ännu i dag fungerar under namn af *Bikupan*. Den är, som bekant, afsedd att underlätta möjligheten att afsätta kvinnliga slöjdalster.

Stockholms läsesalong har ock till väsentlig del fröken Hierta att tacka för sin utveckling. Likaledes har hon grundat eller deltagit i grundandet af *metallslöjdskolan* å Kungsholmen, *hygieniska museet* vid Karolinska institutet och *matlagningsskolan* vid Hamngatan, stiftad år 1882, där arbetsklassens döttrar haft tillfälle att erhålla undervisning i matlagning. Denna skola öfverlämnades år 1891 till högre seminariet för lärarinnor. Sedan likväl riksdagen beviljat ett större anslag till denna undervisning, skänkte stiftarinnan 1,500 kr. till inredning af den nuvarande *hushållsskolan*, vid seminariet, hvaremot den första skolan, som, efter att i åtskilliga år ha kräft betydande uppoffringar af stiftarinnan, börjat bära sig och gifva öfverskott, gafs åt nuvarande föreståndarinnan, hvarvid de hopsparda medlen insattes såsom liffranta åt tjänarinnorna.

Ett *skolkök* i Maria församling, förenadt med en *matlagningsskolor för utbildande af lärarinnor vid skolkök* — den första i sitt slag i vårt land — har likaledes samma stiftarinna att tacka för sin tillvaro.

För kvinnor, som ägna sig åt medicinska studier, finnes sedan åtskilliga år vid Karolinska institutet en *stipendiefond* å 10,000 kronor. Denna fond är skänkt af fröknarna Hedvig och Anna Hierta.

Reformerandet af den kvinnliga slöjden vid hufvudstadens folkskolor har likaledes tillkommit på initiativ af Anna Hierta-Retzius — hvilket senare namn hon bär efter det hon år 1876 trädde i äktenskap med den utmärkte vetenskapsmannen professor *Gustaf Retzius*, i hvilken hon tillika funnit den mest nitiske befrämjare af sina människovänliga företag.

Flere af dessa af henne ensam eller med hennes medverkan inrättade allmännyttiga institutioner ha haft fördelen åtnjuta understöd af den af hennes moder donerade stiftelsen: *Lars Hiertas minne*, i hvars styrelse fru Retzius är ständig ledamot.

Lars Johan Hierta hade under många år vid våra riksdagar arbetat för reformer i lagstiftningen rörande den svenska kvinnans rättsliga ställning. I samma syfte stiftades på initiativ af hans dotter i början af 1870-talet *Föreningen för gift kvinnas eganderätt*. Denna förening, den första stora kvinnoförening i Skandinavien, i hvars verksamhet många framstående män och kvinnor deltagit, har i trots af ett segt och stundom förbittradt motstånd lyckats främja reformer både i tänkesättet och lagskipningen. Bland de viktigaste resultaten af dess sträfvanden må nämnas den kungl. förordning af 1874, hvarigenom hustru erhöi rätt att själf råda öfver hvad hon genom eget arbete kan förvärfva, en bestämmelse, som för hela det stora arbetande folket blifvit till välsignelse, äfvensom den af fru Retzius väckta och förberedda samt af riksdagen sedan genomförda frågan om *kvinnans inväljande i skolråd och fattigvårdsstyrelse*. Föreningen har för några år sedan sammanlutit sig med Fredrika Bremer-förbundet, sedan detta på sitt program upptagit äfven föreningens ändamål.

* * *

»En af de viktigaste uppgifter som föreliggå för den sanna välgörenheten, den praktiska människokärleken, är att verka för sådana ändamål, som afse framtiden, för sådana medel, som kunna förbättra genom att förekomma det onda, för en sådan undervisning, som kan gifva det uppväxande släktet kärlek till arbete och förmåga att på ett godt sätt reda sig i den tyvärr ofta hårda kampen för tillvaron — eller, såsom en erfaren människovän yttrat: *Den största barmhärtigheten är att hjälpa människor att hjälpa sig själfva.*»

»Efter min åsikt är det långt viktigare att söka förekomma de ungas fall än att först låta dem falla, för att sedan inrätta kostsammas anstalter till deras möjliga förbättring?»

Se där ett par satser ur den människo-

älskande kvinnans bok om *Arbetsstugor för barn*, hvilka belysa hennes innersta afsikt med denna hennes nyaste stiftelse. Idéen till arbetsstugorna har hon fått från Danmark och Norge. Sedan hon studerat saken och funnit den lämplig, dröjde hon ej att söka omplantera den i svensk jordmån. Den 25 januari 1887 invigdes den första arbetstugan i vårt land i Adolf Fredriks församling i Stockholm och dagen därpå den andra i Katrina församling där sammastädes. En snart älfvaårig erfarenhet har visat att saken varit till stor välsignelse. »Lars Hiertas minne» har gått i spetsen vid beviljandet af anslag, och sedan dess ha sådana tillflutit både från kommunen och enskilde. I Stockholm fungera för närvarande 11 arbetsstugor, och i flere af landsortens städer äro en eller många sådana i verksamhet. Idéen hör i allo till de framtidsrika och utvecklingskraftiga, det synes ej minst på den fart den efter tio år tagit och den allt mer allmänna välvilja, hvarmed den efter hand börjat omfattas. Tyvärr förbjuder oss utrymmet att ingå på någon närmare förklaring däraf. Själfva utgångspunkten kan sägas ligga i dessa Lelands ord: »Från sju till fjorton års ålder kan med blyertspennan såväl som med hvarje annat redskap förvärfvas en viss händighet, skicklighet eller godt handlag, men denna möjlighet minskas under de följande åren.» Att från ett skadligt, oftast till obotligt ondt ledande gatulif äfvensom från dåliga hems inflytelser rädda så många barn som möjligt, att under deras bildbaraste ålder inge dem aktning för och kärlek till *arbetet* och att göra detta på ett så praktiskt och verksamt sätt som möjligt — se där i största korthet själfva syftet.

Och hvad angår utvecklingen af arbetsstugorna i Sverige, så är det glädjande att omtala, att de under sin tioåriga tillvaro nått en ganska hög ståndpunkt, en på samma gång själfständig och ordnad ställning, en god organisation samt att de nu med rätta kunna utgöra förebilder vid upprättandet af liknande anstalter i andra länder.

* * *

Vi ha med full afsikt i denna uppsats låtit fakta tala för sig själfva. Må hända skall den likväl det oaktadt ej förefalla »torr». Det gifves gärningar, som tala bättre än äfven de grannaste ord förstå, och som äfven söka sin belöning och tillfredsställelse i något helt annat än det svassande berömmet. De vackra orden äga ju sitt värde, de vackra tonerna likaså, men högre än dessa står den verkamma kraft, som ej nöjer sig med ord allena, utan vill omsätta i lefvande handling hvad orden förkunna. Att fru Retzius för sin del i sitt människovänliga arbete haft verksamt biträde af en i socialt liksom i ekonomiskt afseende gynnad ställning är sant och visst, men bör ej komma oss att förgäta, att på det verksamhetsfält hon valt är det dock mer än på de flesta andra alltid den rent *personliga* insatsen som gäller mest.

J. A. Runström.

Dialog.

Din blåa klädning — ack, min vän,
den börjar allt se sliten ut.

»Så köp mig då en ny igen,
så tar den sorgen genast slut.»

Min plånbok, kära barn, är tom —
jag har ej mer en sedel kvar.

»O, vore jag som markens blom —
om dem försorg ju himlen drar!»

Ej klaga så! Ett råd mig gif,
och jag skall genast följa det.

»En växel sätt dig ned och skrif,
och får du ett namn till — hvem vet?»

Nej, inga växlar mera gå,
och hvarje bank för mig är stängd.

»Långt bättre vore det dig då,
om du i närmsta träd blef hängd.»

Sant nog, men då din klädning fick
en färg, som inte passar dig.

»O, älskade, om bort du gick —
hvad återstode se'n för mig!»

Du lilla toka! Nu mig hör —
fort penna, bläck och papper hit!

»Om du ej säger strax hvarför —
jag ger dig inte ens en bit.»

Ett bättre råd jag vet än ditt —
en dikt jag dig till tyget ger.

»Ja, du kan göra svart till hvitt —
men först — en enda kyss — jag ber!»

Daniel Fallström.

Ungdomsvänskap.

För ett par år sedan blef jag i början af sommaren inbjuden att tillbringa några veckor på en stor herrgård. Där funnos fyra vuxna döttrar samt ett par inackorderade unga flickor. Därjämte var det godt om trefliga grannar. Traktens ungdom, förstärkt med åtskilliga ingenjörer från ett par närbelägna bruk, roade sig också af hjärtans lust med fester, utfärder och allehanda glada tillställningar. Allt gick enkelt och okonstladt till, och mellan de unga gjorde sig en treflig, kamratlig ton gällande; kurtis och flirtation tycktes för dem vara okända begrepp. Särskildt lade jag märke till ett par: en ingenjör och en af döttrarna till mitt värdfolk, som roade sig riktigt grundligt tillsammans. De voro jämnåriga — hon kanske några månader äldre — båda musikaliska och varmt intresserade af litteratur och skön konst, och de pratade, dansade, diskuterade och disputerade i det oändliga.

Emellertid flög tiden hastigt undan, och jag lämnade mina vänner för att göra en badresa. Jag lofvade dem emellertid att på hemvägen åter gästa dem under några dagar, och i slutet af augusti var jag där igen. Aftonen efter min ditkomst samlades ungdomen till dans hos mitt värdfolk, och glädjen stod högt i tak. Men de två som jag vid mitt förra besök haft min lust af att se och höra tillsammans? Ja, de funnos där nog, men det var tydligt för hvar och en, att de särskildt lade an på att visa sig likgiltiga för och undvika hvarandra. Jag blef ytterst häpen. Hade jag förut hos någondera kunnat skönja minsta tecken till erotisk känsla, så hade jag ju gifvit det hela en antaglig förklaring; men som enligt min mening en sådan känsla var båda absolut främmande, stod jag där med min förundran.

När gästerna gått, frågade jag min unga väninna rent ut, hvad denna kuriösa tillställning skulle betyda, och då fick jag förklaring på gatan.

»Jo, ser du,» sade hon, »rätt som det var, började ett par af flickorna, fröknarna S. du vet, att bry mig för honom, och så fick jag af en händelse veta, att hans kamrater retades med honom, därför att han så mycket sökte mitt sällskap. Och mera behöfdes inte, förstår du. Stolta och känsliga naturer som vi båda äro och förvissade om, att vi aldrig känt annat än vänskap för hvarandra, blefvo vi naturligtvis ytterst angelägna att visa, att våra hjärtan äro fria, och det går till på det här eländigt dumma sättet.»

»Ja men, min vän, ni skulle totalt ha satt er öfver de där dumheterna, låtsats om ingenting och varit precis som förr mot hvarandra eller också talat rent ut om saken.»

»Ja, jag tänkte nog en gång på att göra det senare, och hade vi känt hvarandra längre, så hade jag väl också gjort det. Men å andra sidan — tror du, att det nänsin igen blifvit som förr? Ett sådant där vänskapsförhållande mellan en ung man och en ung kvinna är nog bland det finaste och ömtåligaste, som finnes i känslöväg. Det behöfs blott, att en klumpig hand pekar på en af parterna så, att den andre tvingas att tänka på t. o. m. endast att

han *icke* älskar vederbörande, så får den okonstlade naturligheten i deras umgänge en stöt och kommer aldrig riktigt tillbaka.»

Vi talade länge hit och dit om saken, och jag förstod, att här kunde tredje person ingenting uträtta. När min lilla väninna reste sig och tog godnatt, såg jag att hennes ögon stodo fulla af tårar.

I min blick låg en fråga, som hon genast besvarade:

»Nej, jag har inte en aning om, hur det känns att förlora en älskad, men jag vet hur tungt det är att förlora en, som kunnat bli en vän som få.»

Så hade då igen, som så många gånger förr, dumheten och tanklösheten varit framme och firat en af sina lättköpta triumfer och fördärfvat glädjen för två människor, som kunnat blifva hvarandra till stöd, nytta och glädje under många år, ja kanske under ett helt lif. Inga vänskapsförhållanden äro så gifvande, fördjupande och för båda parterna utvecklande som dem mellan unge män och unga kvinnor. De som själfva känt, hvad ett dylikt vänskapsförhållande skänker, anse för visso, att det gjort en oskattbar insats i deras utveckling. Den så ymnigt florerande vänskapen mellan unga flickor har nog sitt värde, men blir mycket lätt ytlig och trivial — ett slags surrogat för djupare och innerligare förhållanden. Också dunstar den i allmänhet bort helt och hållet, när den unga flickan flyttas inom makans och moderns verkningskrets; det andra omnämnda slaget af vänskap däremot blir vid en dylik förändring till och med djupare och fastare och har förmåga att i sig innesluta vännens eller väninnans make och barn.

Hur mycket värdefullare är det ej fören ung flicka att under ledning af en trofast och pålitlig manlig vän få blicka in i människans lif, lära känna deras intressen och genom ett öppet och förtroligt meningsutbyte få del af den manliga uppfattningen af allehanda lifvets frågor och därigenom få en mera allmänmänsklig syn på tingen än att ej ha andra tillfällen att bilda sig ett omdöme om männen än dem ett ytligt sällskapslif erbjuder.

Och omvänt! Den unge man som har en god och sympatisk ung kvinnas vänskap att glädjas åt, känner ej behof att ösa ur det ytliga och hjärtlösa koketteriets usla brunnar. Och hur mycket kunna ej två sådana vänner blifva för hvarandra, när stormen hviner i tackel och tåg på lifvets bräckliga farkost!

Lätom oss hoppas, att mycket af det som nu rör sig i tiden skall inverka förmånligt på vänskapen mellan unge män och unga kvinnor. Samskoleidéns och idrottsväsendets utveckling liksom det kvinnliga arbetsområdets utvidgning komma nog att göra stora insatser i detta afseende.

Må vi, när vi träffa på ett rent och varmt vänskapsförhållande mellan en ung man och en ung kvinna, väl akta oss för att genom tanklöshet eller elakhet förvrída, besudla och förstöra det! Gamla tanter bruka ju i allmänhet få skulden för att vara ganska kvicka i det afseendet. Men månne man med rätt riktat denna beskyllning mot dem? Är det ej så, att deras inlägg äro tämligen naivt oförargliga och att deras små sting ej tränga vidare djupt. Jag tror, att det i stället är de unga, som sära och sarga djupt och grymt. Det är de båda kontrahenternas s. k. vänner, som

ej kunna lämna en sådan där vänskaps-känsla att utveckla sig i lugn och ro.

»Ja, men ofta öfvergår vänskapen till kärlek,» säger ni mig. Nå, än sedan! Ligger däruti något skäl till att röra vid den med profana händer. Man gör *aldrig* nytta med att »bry» eller reta någon för verkliga eller förmodade känslor och sätta upp dem till skottafä för löjets pilar, men man riskerar alltid att göra *obotlig skada*. En helt annan sak är det ju att varna och söka rädda, när man ser, att vederbörande löper fara att komma in under ett dåligt inflytande. Då blir det i stället ett brott att tiga och låta saken utveckla sig.

Må vi besluta oss för att aldrig tanklöst och lättsinnigt ta på en annans känsla — den må vara vänskap eller kärlek. Må vi komma ihåg, att vår hand aldrig kan vara för mjuk, när det gäller att röra vid en människosjäl.

V—na.

”Litet guldkorn”.

Utkast af Aster.

»Mitt ärkenöt, som gick hit! — Finns det väl något dummare påhitt än dessa odrägliga supéer, där människorna, stela, otillgängliga och tråkiga, sitta uppspetade som flugor på knappnålar? Hvad kan meningen vara med att sammanrafsa en hop folk, som ej har ringaste nöje af hvarandras sällskap, utan på sin höjd kunde anställa en priståflän i konsten att kväfva gäspningar?» —

Jag hade lyckats bringa mig upp till den ljufviga och afundsvärda sinnesstämning, som fann sitt uttryck i denna monolog — naturligtvis omsorgsfullt döljande för mig själf, att dess grundorsak möjligen vore att söka på närmare håll än hos mina grannar eller kunde hafva något sammanhäng med uteblifvandet af dem jag väntat mig att få träffa, då måhända tillställningen kunde råkat i en mera lyckad dager. — För att nu ytterligare underhålla dessa angenäma känslor begaf jag mig in i ett litet tomt kabinett, där jag borrhade ned mig i en mjuk emma och fortsatte mina dystra betraktelser, enär jag fruktade att ohöfligheten skulle bli alltför iögonenfallande, om jag redan nu smöge mig af.

»Hu då, kusin Georg, sitter du och drar ihop till åskväder, eller tänker du tjänstgöra som modell till riddaren af den sorgliga skepnaden?»

Ingalunda blickad af denna hälsning, kastade jag en onådig blick på det leende ansiktet framför mig, obehagligt medveten om att det afgjordt kontrasterade mot min egen mulna uppsyn; men lilla Mollys bruna lockhufvud var en alltför behaglig företeelse och de klara ögonen sågo för vänligt och trohjärtadt ned på mig, att icke åtminstone någon liten del af det trefliga humör, hvarmed jag var laddad, måste hoppa öfver bord.

»Nå, det var alltid något att råka på dig här, ehuru det högeligen förvånar mig att se en sådan liten yrhätta i denna samling. Hvad vill du egentligen på ett sådant här likbjudarekalas? Icke kan du på samvete påstå, att du finner minsta nöje däri?»

»Jo, det gör jag verkligen.» — Hon satte sig i den lilla kåsösen bredvid mig och de skälmska groparne i hennes kinder lämnade rum för ett vida allvarigare uttryck. — »Ser du, jag föresätter mig alltid, när jag är tillsammans med främmande personer, att lära af dem så mycket jag kan och det är ej svårt, blott man går bland dem med vakna ögon. Jag är ofta förvånad öfver, hur mycket godt jag finner, stundom där jag minst väntat det, och hur de obehagligaste, till utseendet mest fränstötande människor kunna hafva vackra och ädla sidor, om man gör sig litet besvär att söka reda på dem. Jag kommer sällan hem från ett samkväm utan någon liten skörd af dylika små guldkorn, och då tycker jag mig ha stor behållning af min dag.»

Ehuru jag kände mig tämligen utskämd, var det under min värdighet att visa detta för min lilla kusin, mig så underlägsen i år och visdom; jag protesterade därför mot hennes argumenters hållbarhet och förklarade deras resultat härflyta från slumpen.

»Se på den där gamle tvärviggen t. ex., som nu kommer in hit och ställer sig att bekika bokskåpet därborta! Tycks han icke riktigt spraka af människofientlighet och världsförakt? Kan du aflocka den figuren ett aldrig så litet »guldkorn», som du kallar det, så — ja, då tror jag nästan jag skulle vilja ge dig rätt och hålla med om, att människorna kunna vara bättre än de synas.»

»Nej, Georg, det vågar jag mig ej på. Icke för det jag betvivlar, att äfven han gömmer någon grufva, och vore jag ensam med honom kanske jag till och med skulle hitta rätt på den, men så här på utmaning och i annans närvaro går det ej. I alla fall har jag tappat bort mitt vanliga glada mod i afton. Det är något som förstämt mig, som förföljer mig och som jag ej kan bli kvitt.»

»Tala om för mig hvad det är!»

»Jag vet ej, om jag vill. Jag tror icke, att du tänker på samma sätt som jag, utan du börjar hålla en föreläsning öfver att världen nu en gång är sådan som den är och ej kan ändras, att jag är så barnslig och annat vackert och förståndigt.»

»Att du är ett barn skadar ej det minsta, öfverklighet finns det tillräckligt af ändå.» Jag kände mig något blidare stämd. »Seså, sjung ut nu, Molly lilla!»

»Du skrattar nog, men det är detsamma. Jo, ser du, när jag var klädd för att fara hit, fin i ny klädning och väl påpalsad mot kölden, medan vagnen väntade där nere, för att jag ej ens skulle behöfva sätta foten på de snöiga gatstenarne, kom jag ut i köket ett ärende från mamma. Där satt en kvinna, tunnklädd, blåfrusen och utmarglad, som kom fram och med tårar i ögonen tackade för att hon fått litet varm soppa. »Fröken må tro, att man uppskattar sådant, när man ej på lång tid ätit någonting uppvärmt, men ändå svider det i mig att sitta själf och må godt, medan min lilla flicka ligger där hemma och kämpar med sjukdom, köld och hunger.» Hvad hon kallade »hem» var en tom vedbod långt utom tullen, där det ej kan eldas, fast vinterkylan går rakt in genom alla springor. Jag hann ej höra på hennes vidare historia, men den stod skriven på hela hennes varelse. Kan det vara rättvist, att jag skall ha allting så bra och en annan stackare ingenting? Jag kan ju icke reformera samhället, men jag får ej ur mitt hufvud, att jag måste göra något för att skaffa åtminstone henne ett bättre rum. Vore jag rik, skulle det gå hastigt och lustigt, men min lilla kassa är tvärtom just nu läns. Nåja, något sätt hittar jag väl på, jag skall plita och spara, och så skall det nog lyckas till slut.»

Jag hade glömt bort den gamle herrn i andra ändan af rummet, han tycktes nu hafva slutat sin undersökning af bokskåpet och göra min af att lämna rummet. Då han gick förbi Molly, stannade han ett ögonblick; ett brummande mummel hördes, hvaraf jag tyckte mig urskilja något liknande »liten grundplåt». Jag såg upp: Molly satt och stirrade ned i sin hand.

På den lilla ljusa handsken glimmade ett stort guldmünt!

Stor litterär priståfling

för

Iduns romanbibliotek.

Ett pris på tvåtusen (2,000) kronor.

Idun har, som känt torde vara, gjort till en af sina uppgifter att bland sin stora publik inom de skandinaviska ländernas bildade klasser väcka intresse för och sprida värdefull originallitteratur. För detta ändamål har tidskriften alltid låtit sig angeläget vara att inleda förbindelser med framstående manliga och kvinnliga författare, och våra afslutade årgångar prydas ock af ett stort mångtal af de bästa litterära namn. För att ytterligare öppna tillfällen till värdefulla förvärf i denna väg ha vi tid efter annan anordnat skönlitterära priståflingar, hvilka med intresse omfattats inom skriftställarkretsar, och ur hvilka som resultat framgått flere gedigna verk. Vi tillåta oss

exempelvis erinra om den som ett framstående arbete allmänt erkända berättelsecykeln »Gösta Berlings saga» af Selma Lagerlöf, hvilken först framträdde som pristagande i en af Iduns litterära täflingar, om Matilda Lönnbergs historiska roman »Fru Holmfrid» m. fl.

Genom det s. k. Iduns romanbibliotek, som med ett sextonsidigt tryckark hvarje vecka medföljer till tidningens samtliga abonnenter, ha tillfällena att framlägga äfven jämförelsevis omfattande skönlitterära verk betydligt utvidgats. Vi ha därför nu ock beslutit att för romanbibliotekets räkning ånyo anordna en större litterär täflan och inbjuda härmed skönlitterära skriftställare och skriftställarinnor att deltaga i densamma under följande bestämmelser:

För en originalroman på svenska språket, med ett ämne och af en halt, som göra den tilltalande för en bildad och vidsträckt publik, samt till ett omfång af ungefär trehundra sidor vanlig bokoktav, betala vi som pris och honorar tvåtusen kronor. Härför förbehålla vi oss endast rätt att i första hand offentliggöra arbetet i Iduns romanbibliotek.

Vid de insända arbetenas bedömande ha de kända litteraturkritikerna herrar Georg Nordensvan och dr Suen Söderman godhetsfullt lofvat biträda redaktionen.

Samtliga täflande arbeten skola anonymt vara ingångna till Iduns redaktion, Stockholm, före den 1 maj 1898 samt åtföljas af en förseglad namnsedel, hvars konvolut förses med ett motto, hvilket äfven bör återfinnas å manuskriptet. Denna namnsedel brytes endast för det arbete, som prisbelönats.

Skulle prisnämnden anse, att ingen af de insända täflingsskrifterna besitter sådana egenskaper, att densamma bör tillerkännas det utfästa priset, förbehåller redaktionen sig rätt att i samråd med de öfriga prisdomarne öfver detsamma förfoga. Stockholm i oktober 1897.

*För redaktionen af Idun
Frithiof Hellberg.*

En röst ur de bortglömdas läger.

Framför mig ligger ett nyss anländt bref, manande med enkla, gripande ord till en handling, hvilken blott är en enkel plikt för mig, som under hela min lifstid stått i liflig förbindelse med landsbygdens befolkning på skilda trakter samt haft så många tillfällen att känna de olika tänkesätten och sedvänjorna hos de s. k. ståndspersonerna och landtallmogen. Och dock har jag tyvärr ej af mig själf tänkt på att säga ett ord till förmån för landsbygdens hjälplösa paupvres honteux, utan måste af en okänd påminnas därom!

Hvem tänker väl på dessa bättre fattiga? Det är, som om några sådana ej funnes till i våra bygder.

»Städerna,» säger den mig okända brefskrifvarinnan, som ej ber för sig själf, utan för sina betryckta likar, »hafva välgörande stiftelser, asyler, donationer m. m., ur hvilka fattiga bildade kvinnor, som ej själfva kunna försörja sig, erhålla hjälp och understöd. Dessutom äga dessa fattiga alltid vänner och bekanta bland sin egen klass, hvilka i nödens dagar bistå dem, men hvar

finnas väl i någon landt församling dylika hjälpkällor för fattiga ur de bildade klasserna?»

Så långt den manande rösten. Jag vill här blott anföra ett par omständigheter, som förorsaka, att dessa fattiga lefva så obeaktade till och med i stora folkrika bysamhällen, då dessa blott bestå af folk ur allmogeklassen.

Känslan af klasskillnad är ingalunda helt utplånad i vår så kallade jämlikhets tid; den lefver tvärtom mångenstädes ett kraftigt lif; men den har, så att säga, ömsat plats. De, som i forna dagar så ofta utgjorde föremål för de mera kunniga eller högre ställda samhällsmedlemmarnas ringaktning, förbiseende och kalla likgiltighet, hysa nu mångenstädes samma sinnesstämning mot fattiga personer ur »bättre klassen» och bjuda sällan till att förstå deras lif. Mellan »ståndspersonen» och landtallmogen ligger ej sällan den gamla gapande klyftan, som hindrar all djupare förståelse af samhörighet. Därför söka ofta sådana medelösa personer att inflytta till städerna, i hopp att där finna någon utkomst eller åtminstone vänner af egen klass. Men i våra bygder lefva dock många, många, som ej kunna företaga en dylik flyttning, sjuklingar, krymplingar och ålderstigna, hvilkas enda hjälp skulle blifva en plats i socknens fattighus, ifall de vände sig till landtkommunen; därför tiga de, tiga in i döden, tiga och — glömmas.

I städerna kan det hafva sina stora svårigheter för fattiga och sjukliga kvinnor — och äfven män — att erhålla passande arbete under hvarje tid på året, isynnerhet när dessa personer ej lärt något bestämt yrke, men sjudubbelt svårare är detta på landsbygden. Prydnadsartiklar köpas billigare i staden, än de kunna förfärdigas af en människa, som bokstafligen skall lefva af dylikt arbete. Ofta är det icke ens möjligt för en sådan att inköpa därtill erforderliga materialier, äfven om det blefve frågan om ett beställt arbete, och det kan ej falla allmogekvinnan in att erbjuda en »bättre dam» något förskott; i bästa fall skulle hon tro sig visa närgångenhet genom ett sådant förslag, hvilket hon saknar förmåga att ikläda en form, som kunde mildra tyngden af en erbjuden allmosa. Stundom händer det, att en affiden familjefader i ett tjänstemannahem på landet under lifstiden har skaffat sig ovänner bland allmogen. Den »fina» familjen har kanske aldrig under sina bättre dagar kommit i förtroligare beröring med bondfolket, och sedan armodet efterträdt välståndet, är det knappast möjligt att ett närmande i verklig kärlek till hvarandra skall kunna äga rum emellan dessa så olika element, hvilka äro fullständigt främmande för hvarandras sätt att tänka och uppfatta lifvets kraf. Blott det, att hvad som genom uppfostran och vana blifvit ett oafvisligt lefnadsbehof för den ena parten, ter sig för den andra som rent fjäsk och öfverflödigt omständlighet, kan ibland vara nog för att afkyla en möjlig gryende välvilja och hjälpsamhet. Kommer så härtill minnet af något tanklöst utkastadt ord, af verklig eller inbillad missaktning för allmogens sedvänjor och lefnadsätt, är sönderingen vorden så godt som ohjälplig emellan de två parterna, och oftast få de oskyldiga uppbära den hårda lönen för hvad de skyldiga på så sätt förbrutit.

Det är nu till de förmögna och rika ständs-

personerna på landsbygden, »rösten ur de bortglömdes läger» vänder sig, bedjande dem tänka på att stifta donationer för sådana bland landsbyggdets *pauvres honteux*, som ej äga att uppbära några medel ur förefintliga kassor, stiftelser o. s. v. Må det icke längre bli sagdt om donationer, att alltid den satsen besannas, att de inrättningar, hvilka börjat få mycket, jämt erhålla nya bidrag och gåfvor, medan här bland oss finnas hela klasser af värlösa kvinnor, som lida i tysthet och därför bortglömmas af alla.

Eva Wigström (Ave).

Vår jultomte.

Du gamla kära jultomte, så som jag nu ser dig här framför mig, så har du suttit på salens vägg under den heliga julhögtiden i vår prästgård, år ifrån år, långt, långt tillbaka! Väl minnes jag den första julen, då jag fann dig vid mina juluppköp och förde dig hem som en kär och dyrbar skatt, fastän priset för dig var ringa.

En bild af dig borde jag väl teckna, du som här fört julens spira så länge. Fårade äro panna och kinder och hvitt som snön ditt hår och skägg. Mildt, men allvarligt blicka dina blåa ögon fram under ögonbrynen. Ditt ansikte och din gestalt är oss en god väns. Röd är din långa kappa och din toppmössa, röd som skarlakan med broderier af guld. Öfver axeln bär du en julgran, grön och fager. Vid sidan en stor väska fylld med julbref och glada önskingar. Ett gyllene horn har du ock, att därmed förebåda din ankomst, kär för gamla och unga. På ryggen bär du en korg, dess innehåll gissa vi nog. Och så har du kommit till oss, år ifrån år, i glädje som i sorg, en trofast kamrat, och därför skall du ha tack, gamle jultomte!

Välkommen och åter välkommen! Du ser så stilla och begrundande ut. Du ser nog och hör, du deltagar helt säkert i allt som försiggår, men ej märkes det på dig. Men jag vet väl, ty jag tror att det är så, jag vet att du i julnätterna, när alla i huset sofva, ej är så stilla. Då pysslar du, då styr och ställer du med fröjd och trefnad i hvarje vrå, så att det helt visst för hvar och en af husets medlemmar känns att det är jul, när de träda in i rummet.

Kom blott tidigt in i salen en morgon, innan daggryningen brutit mörkret utanför. På härden flammar då en brasa, och där sväfva i eldskenet rörliga skuggor fram och åter. Det rasslar, det prasslar så hemlighetsfullt öfverallt; ikring kakelugnen, invid klockan, dock mest borta vid granen. Där glimmar och glittrar det bland grönskan. Helt visst har jultomten under nattens tysta timmar varit där och putsat dess gyllene trådar och stjärnan i julgranens topp. Det blänker så klart. Och visst fernissar han väl också barr och grenar, så att de stå sig så vackra julen ut. Den känsla af jul, som fyller våra sinnen, visst har tomten, vår egen jultomte, sin del i den!

Ej kan det väl vara orätt att tro på goda tomtar, hemmets och härdens goda, glada, villiga, trofasta tomtar, som arbeta för oss under tysta midnattstimmar. Jag har förnummit deras närvaro, hört deras tysta fjät, liksom jag julnatten hörde suset

af julängels vinge, den timme då barnet en gång föddes i Betlehem, liksom jag i den tidiga morgontimmen hörde klockorna ringa julen in.

Heliga julnatt, heliga klockljud, heliga Betlehems stjärna, följ oss, lys oss och led oss, tills där åter stundar en jul på vår jord med: *ära vare Gud i höjden, frid på jorden, människorna en god vilje!*

Maja Bernhardsdotter.

”Hvar ä' mamma?”

Ur min mors dagbok.

Af van Wermeskerken Junius.

Öfvers. för Idun.

Klockan hade nyss slagit tolf, och redan kommo de första pojkarne springande hem från skolan, däribland också min äldste. Svängande i luften med bokväskan, liksom avvärande hvarje angrepp, står han utanför porten till hemmet, andfädd och varm. Så ringer han på. Jag kan se hans präktiga, solbrända ansikte i fönsterspegeln: mössan på sned, håret i oordning och den nya, blå blusen nästan utan spår af färgens ursprungliga glans. Men bättre en vildbasare än en mammas gosse! Tjänarinnan öppnar dörren: »Hvar ä' mamma?» klingar hans ungdomsfriska stämma, och så snart han fått besked, kommer han in till mig, där jag håller på att lägga ihop mina sysaker. »God dag, mamma!»

Våra blickar mötas. Skulle icke mina ögon alltid med utesäglig kärlek hvilat uppå honom? Hos honom ligger mer ömhet i ögat än i tonen; han har kommit i den ålder, då gossen begynner att blygas för att visa för mycken yttre känsla.

»God dag, min gosse!» Mer säger jag ej, men han vet, att jag gläder mig öfver hans hemkomst. Han vet, när han i skolan tänker på mig, att jag väntar honom och att jag spejar i fönstret efter honom. Han vet, att han är en del, en solbelyst del af mitt lif, att hans lycka är min lycka, hans sorg min sorg. Han vet, att jag med lifligaste intresse följer hans framsteg, och att jag lider, då det går honom illa. Han vet, att mitt hem alltid står öppet för honom, så länge jag lefver, och om också hela världen vore emot honom, skulle dock hans mor tro på honom. När vi se på hvarandra, hur flyktigt och likgiltigt det än ser ut, är det dock som om den enas själ skulle läsa i den andres och dessa själar äro fulla af kärlek och ömhet. —

Strax därefter kommer ännu en: det är lilla syster. Prydligt och betänksamt närmar hon sig, kläderna i bästa ordning, bokväskan på armen; hon ringer sakt. »Hvar ä' mamma, Betty,» frågar hon, medan hon ordentligt hänger upp sina saker på deras plats. Hon kommer stilla in till mig med små steg, ger mig en kyss och börjar genast att hjälpa mig med kaffebordet, sätter fram stolen och ser efter, att min fotpall är på sin plats samt gör i ordning sina smörgåsar alldeles som en gammal och van matmor. Under tiden berättar hon, hvad som passerat i skolan, med ett mildt litet leende och smekande stämma. Med öfverlägset förakt låtsas hon icke märka de brödkulor, hvarmed hennes äldre bror bombarderar henne, och hans öfvermodiga skratt, då någon träffar riktigt, fördrager hon med tålmod.

Öfver hufvud taget känner hon sig alldeles för mycket upphöjd öfver pojkar, att hon skulle förarga sig öfver deras odygder. Den lilla tycker sig vara ett med mamma och tillägnar sig efter hand mitt lugn och min värdighet. Det härskar ett visst »förstånd» oss emellan, som icke har någon annan grund än att vi båda äro »damer», hvilket efter lilla systems begrepp är liktydigt med förståndigt och klokt folk. Hon är min högra hand, och ehuru blott tio år gammal, serverar hon teet och underhåller gossarne under min frånvaro, och den som känner henne som sjuksköterska, gömmer alltid denna bild i sitt hjärta. Nog af, jag kan icke tala om den kärlek, som råder oss emellan, utan att ögonen fuktas.

Det ringer igen: *kling-klinge-kling* låter det helt muntert. Det är lille Benjamin, som flickan kommer hem med från källbacken. Han måste lyftas upp för att själf kunna ringa, men för att öka larmet så trummar han också löst på brevlådsluckan. Så snart dörren öppnas, skriker han med sin gröfsta stämma: »Goddag, Betty! Hvar ä' mamma?» Farfar säger alltid, att han har mycket goda anlag för att blifva officer. Att torka af fötterna, taga af sig mössan eller öfverrocken anser den lille stråtröfvaren icke tillhöra sina medborgerliga plikter — han rusar direkt in till mamma och visar sitt strålande, rosiga ansikte. Han vet på förhand, att man *måste* kyssa honom, och väntar blott därpå; och jag lägger mig på knä för honom och kysser den mjuka kinden, och han omsluter bårdt min hals med sina mjuka armar.

Jag skulle gärna vilja veta, om det finnes en större och renare njutning än att känna sig syssat af en sådan mun och famnad af sådana armar. Och du, min lilla kära gosse, kunde du blott alltid förblifva så frimodig och duktig och på samma gång så öm och så ren.

»Hvar ä' mamma?» En gång gå alla mina älsklingar bort ifrån mig, några till fjärran land, andra kanske till egna hem, eller dit plikten kallar. Också jag skall en gång skiljas från eder för att aldrig mer återvända. Glömmen aldrig den gamla frågan, som jag så ofta hörde i de soliga dagarna, då mitt högsta bemödande var att göra eder hemmet kärt. Ty jag visste, att hur mörkt än lifvet gestaltar sig, erinran af ett lyckligt barndomshem alltid står kvar som en ljustråle i dunklet. Tänken ofta på mig och kommen ihåg, att jag i hvarje minut tänker på eder med kärlek.

Ären I lyckliga, om ära och rykte pryda eder, om kärlek blomsterströr edra lefnadsbanor, om edra djärfvaste drömmar uppfyllas — gören alltid den gamla frågan och låten mig deltaga i eder lycka. Ären I sorgsna, träffa eder motgångar, kännen I eder ensamma och öfvergifna, gören också den gamla frågan och anförtron edra bekymmer åt mitt hjärta. Kommer frestelsen på eder, så erinren eder, huru kär jag alltid haft eder och hvad jag hoppades och väntade af eder, då I ännu voren barn. Och när jag en gång gått bort ifrån eder, tänken någon gång på den stilla plats, där jag hvilar, och varen öfvertygade att jag är i eder närhet, icke som en mörk ande, men som en ljusens ängel, hvilken breder sina händer välsignande öfver eder dag och natt, natt och dag.

Till frågeafdelningens habituéeer.

»Hvarför, hvarför, hvarför komma aldrig våra frågor in?»

Oftare än någonsin har denna klagan ljudit under det nyss tilländalupna året, och lifligare än någonsin har redaktionen vid det senaste årsskiftet, då till på köpet hundratals öfverblifna frågor måste slopas för att lämna rum åt det nya årets spörsmål, känt sig manad att söka förebygga den olidliga väntan och det dryga öfver-skottet genom att underkasta frågeafdelningen en lämplig reform.

Se här gången och resultatet af våra funderingar.

Utrymmet är knappt. Men det kan icke ökas utan betydande kostnader, hvilka i sin ordning skulle åstadkomma en stegring af prenumerationens pris och sålunda oangenämt beröra äfven de icke frågande inom läsekretsen. Och dessutom: utvidgades tidningen, skulle efter all sannolikhet frågefoden växa i proportion och afdelningen inom kort ånyo hotas med en öfersvämning. Effektivare medel måste vi alltså anlita.

Kunna *frågorna* möjligen minskas till antalet? Naturligtvis, liksom antalet svar på hvarje särskild fråga redan blifvit betydligt inskränkt. Ett sätt att söka hålla den på vissa håll ungdomligt öfversvallande vetgirigheten inom tillbörliga gränser vore visserligen att belägga hvarje fråga med en obetydlig afgift. Men då en sådan åtgärd skulle kunna uppfattas som en yttring af vinstbegär — för att icke tala om att obehöriga frågor med stöd af de fattiga slantarna kunde vilja pocka sig till inträde — förbjuder saken sig själf. Nej, enda rätta sättet att rangera saken är otvivelaktigt att modifiera de liberala principer, efter hvilka frågeafdelningen hittills redigerats, eller med andra ord att underkasta *frågorna* en lindrig censur.

Alltjämt förbehållande oss full frihet och afgöranderätt, komma vi således hädanefter att i regel införa endast sådana frågor, som kunna antagas vara af intresse, om icke för hela vår läsekrets, så åtminstone för *en större del* af densamma. På grund af denna fordran bortfalla hela grupper af frågor med betydelse endast för den enskilde. Bland dessa märkas först och främst de, som afse erhållandet af fortsättningen på *visor* samt af *virkeprof*, *monogram* och *recept på enklare maträtter*, för hvilkas besvarande det dessutom i allmänhet är behörigen sörjdt i de flesta vis-, virk-, monogram- och kokböcker.

För friskt och oförargligt skämt skola däremot frågeafdelningens spalter fortfarande stå öppna. Och fördelarna af det nya systemet?

Frågeafdelningen kommer att stiga i värde. *De frågande* skola finna det mindre påkostande att invänta sin tur, då de frågor, som tagit försteget framför deras, ej som mängen gång hittills för dem och de flesta andra äro af noll och intet värde. Och *redaktionen* får för sin osparda möda, utom tillfredsställelsen öfver dessa båda glädjande fakta, hoppet att en gång för alla hafva besvurit missnöjet hos frågeafdelningens värda habituéeer.

För året nytillträdande prenumeranter

erhålla *gratis* början (12 tryckark) af den i romanbilagan pågående berättelsen: »*Mot sin lycka*» af Sigrid Elmblad (»*Toivo*»), om de till *Iduns Expedition*, Stockholm, med första insända rekvisition jämte tydlig adress och 15

öre i frimärken som porto. Som den fängslande romanen kommer att pågå ett stycke in på det nya året, vilja vi, i deras eget välförstådda intresse, uppmana alla våra för året nya vänner att icke försumma begagna sig af detta erbjudande.

Exp. af Idun.

De som skola göra det!

»Åh, Bertha, det var roligt få se dig! Men hvad har du undergått för en förvandling? Jag tycker du ej är dig lik,» utropade Anna Kruse, i det hon, granskande mig från topp till tå, kom mig till mötes.

»Jo, ser du, min lilla vän, jag har börjat kläda mig efter Dräkthereformföreningens modell, så nu kan du se, huru naturen format mig. Tycker du jag ser förskräcklig ut?»

»Åh nej, det får jag då verkligen säga, att du har en viss stil på dig — så mjuk och ledig, men nog är du åtskilligt tjockare än förr. Tycker du i alla fall ej, att det är bra genant att gå i den, när så få ha anlagt den?»

»Åh jo, det kan det ju vara ibland, men ser du, jag hoppas den snart skall användas litet allmännare. Om man t. ex. ville börja kläda skolflickorna i reformdräkt — det vore så lämpligt just nu, då det ju är modernt att barn ha löst hängande klädningar, så skulle de se'n som fullvuxna säkert vilja bibehålla dessa bekväma dräkter.»

»Menar du, att man skulle kläda alla skolflickor i uniform?» utropade hon.

»Nej, Anna lilla, det tror jag ej vore lämpligt. Dels finnes det så många fattig mor, som nu kan ändra sina eller sina äldre döttrars olikfärgade klädningar åt de yngre flickorna, hvilket hon ju ej skulle kunna, om det vore föreskrifvet en bestämd färg, och dels tycker jag man bör kläda sina barn i de färger, som kläda dem bäst, om man det kan. Min mening är ej heller att föreskrifva någon viss form på klädningarna, utan försöka få de praktiska och nyttiga underkläderna införda; dock skall klädningen äfven hvila på axlarna, men för öfrigt kan ju hvar och en sy den efter sin smak.

Tänk bara om vi skandinaver kunde komma så långt i utveckling, att vi hade vårt mode för oss och inte behöfde vara slafviska efterapare af parisiskorna eller engelskorna. Vi ha ju så olika klimat, att vi bara för den skull borde vara olika klädda. Och nog tror jag, att det finns så pass skickliga artister hos oss, att de skulle kunna komponera några vackra, hälsosamma dräkter.

Du vet för resten, att jag är läkaredotter, så det är ju egentligen *min skyldighet* att föregå med godt exempel, och jag hoppas, att andra *läkaredöttrar*, ja, äfven *läkarefruar* också vilja göra det.

Men dem jag framför andra anser böra lägga sig till med reformdräkten äro *alla de unga kvinnor*, som äro eller tänka bli läkare, dels för att de själfva skola bli utvecklade och friska, då de lättare skola kunna stå emot sitt yrkes ansträngningar, och dels för att kunna inverka på sina patienter och då framställa sig själfva som exempel. Ty det är ovillkorligen läkarens plikt att framför andra upplysa kvinnorna om det

skadliga uti att hafva hårdt åt sig, och läkaren är nog den de helst rätta sig efter.

Kära Anna, nu är du väl bra trött på allt mitt tal om reformdräkten, men jag hoppas, att jag snart nog skall få se dig uppträda i den. Icke sant?»

Så slöt jag, snurrande rundt för att än en gång låta henne granska min dräkt.

Läkaredotter.

Ur notisboken.

Kronprinsessans resa till södern företogs i onsdags den 5 dennes. Kronprinsessan åtföljes af friherrinnan Alströmer, född Ehrenborg, och kammarherren greve F. von Rosen. Kosan tages öfver Berlin till Baden-Baden, där ett uppehåll på några dagar göres, samt sedermera till Rom, som tills vidare blir h. k. höghets vistelseort.

De kvinnliga järnvägstjänstemännens ställning har genom det nya tjänstgöringsreglemente, hvilket från och med d. 1 jan. detta år blifvit gällande, undergått en väsentlig förändring. Då enligt § 4 af det gamla reglementet järnvägstyrelsen ägde rätt, att — med iakttagande af 3 månaders förutgående uppsägning — från sin plats skilja hvarje tjänsteman, utan att denne genom tjänstefel eller oskicklighet förverkat sitt förordnande, och alltid gjorde bruk af denna paragraf vid de kvinnliga kontorsskrifvarnes ingående af giftermål, så inträder nu med den konstitutionella anställningen det förhållande, att ingen kan från sin plats skiljas mot egen vilja och utan att hafva begått tjänstefel.

Det är väl icke sannolikt, att många gifta kvinnor skola begagna sig af den nyvunna rättigheten och stanna kvar i tjänsten, men rätten därtill är dem nu obestridd.

Teater och musik.

Kungl. operan återupptog i måndags Humperdinks nätta opera »Hans och Greta» med delvis ny rollbesättning och likaledes vissa sceniska förändringar. I den kvinnliga hufvudrollen uppträdde fröken *Hallgren* för första gången och på det hela taget med framgång. Fröken *Lindegrén* är fortfarande mycket väl på sin plats i Hans' parti. Hr *Lundqvist* är som förr förträfflig som kvastbindaren, men har fått en ny hustru i fru *Brag*, som skulle göra väl uti att sjunga litet tydligare. Häxans roll utföres fortfarande lika drastiskt af fru *Strandberg*, och i ett par biroller klingade fröknarna *Karlsöhns* och *Thulins* röster mycket friskt, men den senare ligger öfver betydligt i klart och tydligt textuttal. — Till efterstycke gafs den nya baletten »Chopiniana» med flere vackra repriser.

— Under inöfning är Wagners ypperliga opera »Mästersångarne» med fru Frödin-Lindberg som Eva och naturligtvis hr *Lundqvist* som Hans Sachs.

— Ett rykte vet berätta, att »Valkyrian» skall återupptagas med ingen mindre än fru Gulbranson i titelpartiet. Mätte ryktet talat sant!

K Dramatiska teaterns nya, redan i förra numret omnämnda program har ej gjort någon större lycka. Bissan är utan tvifvel en af de kvickaste moderna franska farsöerna, men »Under förmyndare» tillhör hans tidigare och mindre rutinerade arbeten. Hela genren borde egentligen vara under Dramatiska teaterns niveau, men om och när den nu odlas, borde åtminstone endast det bästa ifrågakomma. Fru *Hartmann* fick emellertid tillfälle att som en pikant liten parisfrö fru utveckla både sina egna och sin modists förtjänster och hr *Bäckström* som en driftkuku till förmyndare fyllde sin roll och plats med sedvanlig bonhomie. Hvad därutöver var var intet. Matt munterhet, matt bifall och liflig tillfredsställelse, när man, utkommen i »torget», finner klockan i Jakob ännu ej peka på tio. Kort, om också icke godt — det var ju i alla fall ett plus för det nya programmet.

Faster Gina.

Skiss af Tyra Floderus.

Äh, nog känner du faster Gina? Inte! — Följ mig då, så skall du få lära känna henne! Hon står i tamburen hos doktor Lönners, och jag ansvarar för, att hon inte blir ovälkommen.

Hurra, faster Gina har kommit! Faster Gina, hurra! — Oj, Sven, nu ramla' mitt fina hus! — Trampa inte på min trumpet, Ulla! — Och så åter dessa jublande rop, som riktigt »svingade» i luften: »Faster Gina, faster Gina!»

Barnkammaren fylldes däraf, och hon, som står där på tröskeln, ser blott ett kaos af armar och ben. Skulle man ha gjort ett försök att få fatt uti t. ex. någon af Svens rörliga extremiteter, är jag rädd för att vid närmare betraktande och ledd af det rop, som då skulle ha utgått från lill' Pontus' mun, man lätt skulle ha förstätt det rätta sammanhanget. Endast Bengt, lillen, satt lugnt och storrade på allt detta och såg en något tvifvelaktig must ur en guttaperkadocka.

Faster Gina, hurra, hurra!

Säg du hur ögonen lyste ur det bleka, en smula färdansiktet, lyste med detta milda och dock intensiva sken, som likasom säger: jag har haft mina drömmar, min historia — men det är nu länge sedan, länge sedan! Säg du hur hon log, den gamla, då denna stojande barnskara stod omkring henne?

»Barn, barn, hjälp mig att taga utaf kappan och hatten först, sedan ska' vi riktigt hälsa på hvarann!» Lill' Pontus, öfverlycklig, fick fatt i båda hattbanden och ryckte och slet af alla krafter, så att hatten for än hit, än dit. Sven och Ulla högg uti hvar sin kappärm, med det lyckliga resultat, att kappan satt som fastspikad, där den satt. Lillen suddade med verklig energi sitt dockhufvud mot kängorna, för att få must, utan tvifvel — och så — buss, in i munnen! De äro sannerligen icke grunder, dessa små! Så kom Pontus på den lyckliga idén, att musik borde det vara på en sådan festdag. Alltså: tuterituterit-tut-tu-ut!

»Pontus, min gosse lilla, tack för din marsch, vi spara resten till eftermiddagen. Men bevare mig, så svart du är i mun, lille Bengt! Barn, han I sett, hvad han kunnat få tag uti?» Och så måste vatten, svamp och handduk fram. När så alla »muster» för denna gång förlorat sin kraft, skulle ett fint slott byggas af träbitar. Det blef ett med riktigt hemlighetsfulla hvalfgångar, om hvilka man visste, att där bodde slottstomten Gråmurre; och ett torn blef det så högt, att det var nog nästan som Babels torn, det hade Sven, som gick i samskolan reda på. Och sedan skulle Ulla visa, att hon kunde »sköta» sin docka. Hvad gjorde det, att små fyrkantiga tingestor hamnade på orätt plats! Hon vände ju så ömt och moderligt alla plaggen framför den — kalla kakelugnen. »Och tysta nu, barn, nu ska' Lindagull sova! Vyss, vyss, lullestilla, vyss, vyss, vyss, vyss, yss, 'ss! Nu sover min lilla!» — Så fick man då åter prata.

»Faster Gina, ska' faster bli länge här?»

»Ja säg, faster!»

»Stanna länge, riktigt länge!» Och barnaögon bådo, och barnahänder ströko smeksamt öfver hennes kinder, hennes händer.

»Jag blir nog kvar ända till öfver din födelsedag, Ulla! Småttingar, om ni nu äro tysta en liten stund, så skall jag tala om något roligt för er. Ni veta ju, hvem storken är?»

»Han som för barn till Gud?»

»Nej, du Pontus, han för från Gud. Flax, flax, så flyger han, och så stannar han utanför någon dörr och knackar på.»

»Äh, Ulla, hvad kan han knacka med, han har ju inga fingrar!»

»Joho du, han lyfter upp ena foten så!» Jag trotsar någon stork att kunna dunka med sådan kraft, som Pontus nu med sin skodda klack gjorde det mot dörren.

»Men sluta då, Pontus, faster Gina skulle ju tala om något roligt för oss!»

»Ja, barn, varen stilla nu, ni störa mamma också, som vill hvila litet! Tänk barn, nu snart kommer storken hit och knackar på och frågar, om ni vilja ha en liten bror eller syster!»

»En bror!»

»En syster vill jag ha!»

Bror och syster, dessa ord flögo som hvita snöbollar i luften.

»Småttingar, lugna er, ni skrämmer storken. Inte kan han vilja lämna något litet barn hit, om ni inte äro snälla. Den lille, som kommer, han har lekt med små änglabarn uppe hos Gud

förut, sen I, men så såg han, att er pappa och mamma så gärna ville ha ett litet barn till, så gärna ville ge er en liten lekkamrat, och så frågade han Gud, om han kunde få följa med storken ner till barnen Lönner i Köpinge. Och det fick han lof till, men, sen I, storken har så många små barn att lämna af i hela Svea rike, att han lätt blir fördröjd på vägen. Men han kommer snart, men då får I inte vara bråkiga och så skrämna den lille resenären från fjärran land, som han bär på sin rygg. Då kan hända, att lillen ber Gud att få flyga dit upp igen till änglabarnen. Kanske är han här i morgon, men då, Pontus, får du inte blåsa i din trumpet, inte förrän mamma tror, att han tycker om det!»

»Vet mamma af det här, tror faster, eller ska' det bli nå'n så'n där öfverraskning som på min namnsdag?»

»Barn, mamma har hört hur det flaxat i luften af storkvingar för länge sedan, och därför har hon sytt små kläder, så att lillen skall få det varmt och godt med detsamma.»

»Hvarför kan inte Gud sy då?»

»Hör du, Ulla, minns du den där skära tröjan, du sydde åt Lindagull? Hvarför tycker du så mycket om den?»

»Jo, för att jag själf gjort den. Faster bara klippte till den och träcklade den åt mig!»

»Ja, ser du det! Gud förstår, att din mamma helst vill sy själf åt sina barn, och därför kommer storken med ett litet naket barn på sin rygg. — Men, hvad nu, du lilla svartkonstnär, är det från mina kängor du tar det där svarta! Nej, min lille Bengt, nu ska' vi allt ta och bada dockan litet. Inte gråta! Så, så, lek med fasters armband i stället! Och så i eftermiddag, småttingar, då blir det äpplen åt alla snälla barn, och kanske få ni höra »Tummeliten» med!» — — —

Det hvilade en hemlighetsfull stämning öfver barnkammaren dagen därpå. Storken hade kommit och farit. Visserligen hade ingen sett honom, men icke behöfva barn se för att tro. Det var en liten syster han lämnat. »Så här liten», hade Sven mätt till för kamraterna i skolan. Jojo, det är inte alla dagar, man kan skryta med en sådan nyhet, och inte är det alla barn heller? Där fanns en liten flicka, som tingade på att få se den lilla. Hon kunde aldrig få någon syster, hon, det hade hennes mamma sagt, ty far var död. Äh, det finns sorger här i världen!

Men tillbaka till barnkammaren! Sven satt där så snällt och läste, som han trodde, tyst öfver sin läxa. M-o-r = mor; f-a-r = far; s-å-g = såg, allt med växande styrka och med en fart, som lät en ana, att det var något roligt, som skulle följa efter läxorna. Hon skulle badas! Man visste, att det var bra att kunna sina läxor då, annars: »gå och läs, Sven!» — Ulla och Pontus gjorde »äppelkaka» på en trästol. Det vill säga, Pontus åt upp skal och kärnhus, under det att Ulla skar äpplena i skifvor, naggade först ut i kanterna, strödde socker på och lade dem så på hvarannat. Det tog tid det där naggandet, men på annat villkor ville inte faster Gina smaka på dem. Och då så! — Bengt var på Fjäderholmarna, och där tycktes det vara idel solsen och — många rara ting att »draga must» ur, ty han smackade med läpparne och log så sött i sömnen. — Hvem vet hvar de äro dessa små, då de drömma lifvets rosiga morgondrömmar, desamma, som ännu ingen tydt, därför att ingen än har kunna teckna dem upp.

Det var en frid och en stillhet rådande, så att faster Gina måste glänta i dörren och se, hvad som »stod på».

Det är dock något underbart detta, som följer med storken. Barnen gå af sig själfva så tyst på tå; de leka inte »tag», de slå inte i dörrarna. Hon sover! Det är trollformeln. Hon, den dunlätta, som, om man inte är snäll, flyger upp till Gud igen. Det är som fläktar från en annan hemlighetsfull, anad värld. Det smyger sig öfver en något af tårfylld glädje, då man ser dessa små. Hvem vet, kanske hvassa stenar en gång skola sarga dessa små, mjuka fötter, hvem vet ens hvilken väg de komma att trampa, dessa fötter, som ännu ej snuddat vid vår jord, hvem vet om de någonsin skola göra det! Kanske skall där en dag ha vuxit små hvita vingar på dessa skuldror, och — så flyger den lilla tillbaka till hemlandets soliga nejder! Kanske skall framtiden blifva som en enda stor soluppgång, så härlig — så ljus — kanske skall den blifva som en solnedgång i moln! Männe hon tänkte härpå, faster Gina, där hon satt med kinden lutad mot handen och ögonen halfslutna. Förvåna dig icke däröfver: hon har icke soffit mycket denna natt. Äh-nej, det är dock icke blott som en snöflinga att taga emot, detta hvita oskyldiga, som kommer från ofvan.

CAKES fullt jämförbara med de engelska, fås hos de flesta specialhand- **FÖRSÖK!** **C. W. SCHUMACHER** Kongl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm. **SPISBRÖD,** många sorter. **Försändes öfver hela riket. Begär priskurant.**

Och hon är icke längre ung, faster Gina! Hon spritter till. Hon tyckte att något rörde sig. Men nej, allt är lugnt och tyst. — Skymningen kommer med sitt dunkla flor. Den sveper in alla sorger och misräkningar för lifvet; den sveper in alla ungdomsdrömmar. Men tro ej, att den tar dem bort, nej, den skyler endast de skarpa konturerna, så att det ej gör så ondt att se på dem. Som fjärlilar kommo de alla dessa drömmar, fladdrade en stund, flyga så bort, komma igen och försvinna i dunklet.

Vill du följa och se, hvarthän de flyga, dessa faster Ginas bevingade drömmar?

Ser du honom rätt tydligt, den unge, begåfvade mannen, som under sin studietid hade sitt hem i hennes föräldrahem? Ja, då ser du nog också den gamla idyllen tråda fram för din blick. Du ser henne i den gammaldags dräkten, som förefaller dig så egendomlig, men som dock har ett visst något med sig, ser henne vid sin söm. Och du ser honom med ett band dikter i sin hand, detta af Tegnér, och du hör honom med klangfull stämma läsa för henne därur. Ser du hennes blyga, förvirrade blick vid de ställen, där det gamla, dock evigt unga temat om kärleken ljuder. Ah — du förstår, det är icke blott denna gång hon rodnande böjer sig ned öfver sitt arbete.

Förstår du detta ögonens talande? Då förstår du ock, att gud Eros invigt dem i detta språk. Det är ljufva dagar. Hvi dröjer solen att gå upp — hvi går den så tidigt ned? Lita icke på det svar du får af den — som älskar! — — —

Vi flyga fram i tiden! — — — — — Promotionen är öfver, han är doktor, lagerkrönt doktor. Jag förlåter dig, att du ej märkt, att dessa fjärlilar, som flyga i luften, äfven hafva vingarna hvita, men andra hafva dem tecknade i det osannas, i svekets mörka färg. Eller, med andra ord, jag förlåter dig, att du ej sett detta, som han så skickligt dolt för henne, för all världen, för alla utom en. Du menar, kärleken gör blind. Nej, min vän, så menar icke jag; men den gör blind, där den borde vara skarp-synt, och skarpsynt där den borde vara blind. Men på denna promotionsbalen ser du det nog! Fjärlilen kan icke oftare fladdrä kring rosen än

denne lagerkrönte doktor kring henne, den blonda skönheten. Hör du hvinandet i luften af förgiftade pilar, ser du hvar de träffa? Ah, de synas ej, såren, som pilarna tillfoga, men skulle du luta ditt hufvad till den rosa-tyll, hvarunder Ginas hjärta våldsamt slår, du skulle förstå, att här ha de träffat — djupt. Arma människobarn, arma bedragna hjärta, jag fattar dina kval! — Ack, gråt dock icke så, då ingen ser dig! Bed icke för honom, den ovärdige! Jag lider icke denna resignerade sorg. Glöm honom, glöm! — Min vän, jag vill hvisa något till dig: jag har icke kunnat glömma själf! — —

Ser du, nu föll en tår ur faster Ginas öga! Kan du räkna dem, som så fallit, då skymningen bredt sitt svårmodsför öfver det, som varit? —

Denna goda, uppoffrande faster Gina, som — men låt oss följa henne ut i barnkammaren, så får du höra de små klarseendes oväldiga dom öfver hennes lifsgärning.

»Ja, men nästan lika ofta som storken!»
»Barn, hvad talen I om?»

»Jo, att faster Gina kommer nästan lika ofta som storken!»

»Och vet faster, Pontus trodde nästan, att faster var storken, som kom med lilla syster!»

»Ja, när Lina kunde bli en julbock, kunde väl faster Gina bli en stork! Säg faster storken?»
Och lill'Pontus knep ihop munnen och blinkade listigt med ögonen.

Faster såg detta, såg den diplomatiska fällan, och jag tror, att hon drog litet på munnen.

»Kära Pontus, faster Gina var så yrvaken, då storken kom, att hon inte hann se honom. Men hur går det med äppelkakan, Ulla?»

»Blunda faster!» — Hon gjorde så. — »Nu, titta nu!»

»Min lilla Ulla, skall jag få allt det här; de alla bästa skifvorna och med så mycket socker sedan!» — Hon kysste liten rosenröd mun.

»Ah, faster Gina är lika snäll som storken, och det är lika roligt, när faster kommer! När jag får riktigt stor järnspis och barn och rum, fina rum, så ska' faster bo i det finaste. Pax för det du, Sven!»

»Ah-nej, du Ulla, faster ska' bo hos mig, säg faster Gina?»

»Faster tycker om min trumpet du, Sven!» — Det var hvad lill'Pontus frestade med.

Lille Bengt kunde ingenting riktigt begripligt säga, därför teg han, där han satt i fasters knä, men det var dock, som om han förstått, att någonting »var i görningen», ty en liten våt »labb» lade sig på fasters näsa. Det skulle vara mycket vänligt detta.

Säg du, hur det skimrade fuktigt i hennes ögon, då hon tryckte lille Bengt intill sig och sakta sade: »Gud välsigne er, barn, jag vill komma och bo hos er allesamma!»

»Och hos lilla syster också!» Det var den lilla varmhjärtade, moderliga Ulla, som sade detta.

»Någon», klädd i hvitt förkläde, gläntade i dörren.

»Hurra, nu ska hon badas!»

Se dessa syskon, så stilla de stå, så andäktigt! De böja sig fram, hålla andan, böja sig åt sidan och pusta ut ett tag, och så åter fram med små hufvuden för att se den lilla, nykomna människovarelsen, som skälfter till, då den får lära känna till det oundgängliga elementet vattnet.

Och du måste till slut höra lill'Pontus, då faster läst: »Gud som hafver» med honom, säga så tyst, att inte någon annan skall höra det: »Snälla faster, jag ska' köpa en riktig trumpet, då jag blir stor — vill inte faster bo hos mig då?»

Du förstår då, att det finnes intet så mäktigt på jorden som varna barnahjärten, tindrande barna-ögon, och du förlåter dem, ack, så gärna, deras små listiga försök i öfvertalningskonsten.

Eller — fråga faster Gina!

Innehållsförteckning:

Anna Hierta-Retzius; af J. A. Runström. (Med porträtt). — Dialog; poem at *Daniel Fallström*. — Ungdomsvänskap; af V-na. — »Litet guldkorn»; utkast af *Aster*. — Stor litterär pristäffing för Iduns romanbibliotek. — En röst ur de bortglömdas läger; af *Eva Vigström (Ave)*. — Vår jul-tomte; af *Maja Bernhardsdotter*. — »Hvar ä' mamma?» Ur min mors dagbok af *Van Wermeckerken Junius*. — Till frågaafdelningens habituer. — De som skola göra det! Af *Läkaredotter*. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Faster Gina; skiss af *Tyra Floderus*. — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Att jag är starkt konservativ
Jag ofta nog får höra —
Att tidens stora strömningar
Mig icke alls beröra. —
Men hvar en som har sundt förnuft
Vet bättre — skall värdera
Mitt sätt att följa med min tid
Och ej mig kritisera.
Man ropar högt: reform, reform!
Som om det gick i blinken
Att se'n man vuxit riktigt fast,
Bli fri vid första vinken.
Nej tack, mitt herrskap, ännu få
Ni edert stridsrop höja
Mot Crispin, Conon, Antipas,
Och er med litet nöja.
Det täcka könet först, så har
I allan tid det hetat,
Och för att tillfredsställa det
Jag gamla vänner petat
Samt jämkat, jämkat litet smått
I min salong, den rika
Att plats det blifvit åt en ny,
När gammal vän fått vika.
Att en och annan hedning än
Tar upp dess små fåtöljer
Bör ses med kristligt tålmod,
Till dess en annan följer.
Att så går till är ju en sed,
Och jag — min tid vill följa med.

Småorden.

En af dem som ej fått rum
I vår värds salong.

En, man ej bör narra med
I en luftballong.
Hvad man åker allra bäst
Utan kärra, kusk och häst.
Hur galante onkel är —
Till sin stora sorg,
Kanske vållade just det
Att han fick en korg.
Två naturens älsklingsbarn.
Hvad man kan i väderkvarn.
Ord, som innebär ett grand
Utaf själsmystik.
En, hvars ryktbarhet är byggd
På journalistik.
Snöhvitt par, som följes åt.
Led för mången däckad båt.
Plats, för vackert läge känd
Nära Stockholms stad.
Instrument, som tänder har
I en långan rad.
Längdmått, icke nyttjadt nu —
Möjligtvis af landtlig fru.
Ut i våra fina rum
Ovälkommen gäst.
Hvad för mången ogift man
Skulle vara bäst.
Nu, till sist, ett litet lås,
Oftast rödt. Så punkt, förstås.

S. L.

Charad.

I Iduns Tidsfördrif ibland
Förströdd, min vän, du kanske tittar.
Men sök på allvar där ett grand,
Så kanske du mitt första hittar.

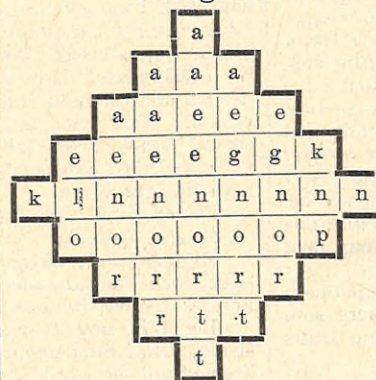
Mitt andra ringa konst ju är,
Om konst man annars det kan kalla.
De flesta dock en gång det lär'
Det kan, dess värre, icke alla.

Mitt tredje illa är helt visst,
Men just hvad många kunna göra.
Dock — straffet kommer
nog till sist,
Som också ofta man får
höra.

Mitt hela är ju blott till »lyst.»
Ett hufvudbry. — Hvad det kan
vara! —
Förlåt mig att jag nu blir tyst,
I nästa nummer skall jag svara.

Moster Lisa.

Korsgäta.

1) Vokal, 2) sinnestillstånd, 3) subtilt ämne, 4) en medeltidsfurste, 5) domstol, 6) naturföreteelse, 7) del af extremiteterna, 8) behornadt djur, 9) konsonant.

Brita.

Omkastningsgäta.

- 1) crotos-gali = spåman,
- 2) krus hos = tyngande.
- 3) läck-sul = mjukt.
- 4) dorkan-saln = stad.
- 5) rexa-delan = mansnamn.
- 6) pall-pand = landskap.
- 7) rostal-hande = köpman.
- 8) ens-ann = naturforskare.
- 9) grina-ego = kvinnonamn.
- 10) pöm-hak-enn = hufvudstad.
- 11) nös-oxe-dul = hamnplats.
- 12) ebbar-rar = köksväxt.
- 13) kar-lam-enå = handtverkare.

De första och sista bokstäfverna, lästa uppifrån och ned, bilda namnet å tvänne konungar.

L-ris.

Geografisk stafvelse-gäta.

+									+
	+								+
		+					+		
			+						
				+					
					+				
						+			
							+		
								+	

od, ox, od, ta, tri, ma, bar, an, es, fo, an, men, sa, de, rd, dr, ple, en, ra, ent, id, ve, ge, vna, sp, rs, rs, se, na, mo.

Af ofvanstående stafvelser bildas namnet på 11 städer, hvilka läsas uppifrån och ner. De med + märkta rutorna bilda namnet på en statsman.

Apis.

Prokop.

- 1—4 = Husgeråd.
- 2—4 = Maträtt.
- 3—4 = Vattendjur.

Vera.

Lösningar.

Jullockan.

O, banna ej glädjen i festliga lag,
När julen oss ringer tillsammans!
Förurna åt mödan att hvilas en dag,
Ät sorgen att andas med lättare drag
Vid skenet af husliga flamman!
Låt lyckliga små
Kring klapparna jubla!
Ät kärleken unna att gifva och få!
Ur »Juleträd» af Z. Topelius.

Jularitmogryfen: 1) Greta, 2) Uno, 3) öga, 4) o, 5) Ida, 6) Adolf, 7) spicket, 8) julbelg, 9) kalfost, 10) sparris, 11) Antibes, 12) bödel, 13) dufva, 14) lut, 15) eig, 16) l, 17) öje, 18) fluga, 19) Ramlösa

Julklappsdeviserna: 1) bläckhorn, 2) nattrock, 3) nattpåse, 4) fingerborg, 5) devis på en julgris.

Kaffe,

patentrostadt och konserveradt i enl. med Professor Liebig's metod, hvarigenom det står sig i flere månader, i fina blandningar: **Java, Mokka, Plantage** m. f.

Fabriksbod 9 Biblioteksgatan, Stuhl.

Förädlade Kaffetillsatser,

analyserade af Dr Setterberg och Ingeniör Landin Gör kaffet homogent, välsmakande, sundt, närande och villigt.

Begär hos er närmaste handl. **Kronkaffe** och **Utställningskaffe.**